

รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดี

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

The Active Learning Instructional Model Enhancing Critical Thinking Skills in Literature for High School Students

นันทบุญณภัค พรomma¹ วิชยา กรพิพัฒน์² อาทิตย์ ซาวคำ³ และ อุบลวรรณ ส่งเสริม⁴

Nandnabhaga Promma¹ Wichaya khonpipat² Artid Saokham³ and Ubonwan Songserm⁴

Received: October 24, 2022; Revised: September 11, 2023; Accepted: September 18, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ดำเนินการวิจัยในลักษณะของการวิจัยและพัฒนาโดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธีที่มีลักษณะเป็นแบบแผน เชิงผสมผสานแบบรองรับภายใน (The Embedded Design) โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนโกวิทจรัสเชียงใหม่ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 39 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย คู่มือการใช้รูปแบบ แผนการจัดการเรียนรู้แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดี และแบบสอบถามความคิดเห็น วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีชื่อว่า “MECPA Model” มี 4 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล สำหรับกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ใช้คือขั้นตอนตามรูปแบบ MECPA Model ประกอบไปด้วย ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ (M: Motivate) ขั้นที่ 2 ค้นให้เห็นสถานการณ์ (E: Explore) ขั้นที่ 3 ร่วมมืออภิปราย (C: Collaborate) ขั้นที่ 4 นำเสนอความรู้ (P: Present) ขั้นที่ 5 ประยุกต์ใช้ (A: Apply) มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ได้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง 2) ประสิทธิภาพของรูปแบบพบว่า 2.1) หลังใช้รูปแบบนักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 2.2) นักเรียนมีความคิดเห็นต่อรูปแบบอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

คำสำคัญ: ทักษะการคิดวิเคราะห์, รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก, วรรณคดี

ABSTRACT

The objectives of the research were 1) to develop the active learning instructional model enhancing critical thinking skills in literature for high school students and 2) to study the effectiveness of the active learning instructional model enhancing critical thinking skills in literature for high school students. The research was in the form of research and development using embedded design. The sample consisted of 39 students in grades 5/1, Kowitt Thamrong Chiang Mai School, Mueang Chiang Mai District, Chiang Mai Province, Semester 1, Academic Year 2022. The tools used in this study were the active learning instructional model enhancing critical thinking skills in literature for high school students, learning management plans, analytical thinking skills measurement tests in the literature, and opinion questionnaires. Data were analyzed by means, standard deviations. dependent t-test and content analysis. The research found that: 1) The active learning instructional model enhancing critical thinking skills in literature for high school students named “ MECPA Model”. The "MECPA Model" is composed of four components, including: 1) Goals, 2) Objectives, 3) Learning management activities and 4) Assessments and evaluation. The learning management activities consisted of M: Motivation, E: Explore, C: Collaborate, P: Present, and A: Apply. This model had quality that can be applied to the sample. 2) The effectiveness of the model found that: 2.1) After using the model, the students had higher critical thinking skills than before with statistical significance at .05. 2.2). The opinions of students on the model were at the most agreeable level.

Keywords: critical thinking skills, active learning, literature

---

¹อาจารย์, กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, E-mail Promma_n2@su.ac.th

²อาจารย์, กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, E-mail khonpipat_w@su.ac.th

³อาจารย์, สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, โรงเรียนโกวิทอรัญเชียงใหม่, E-mail Saokham_A@su.ac.th

⁴ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร E-mail ubonwan@su.ac.th

¹Lecturer, Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation, The Demonstration school of Muban Chombueng Rajabhat University, E-mail Promma_n2@su.ac.th

²Lecturer, Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation, Faculty of Education, Silpakorn University, E-mail khonpipat_w@su.ac.th

³Lecturer, Office of the Private Education Commission, Kowittamrong Chiangmai School, Saokham_A@su.ac.th

⁴Assistant Professor, Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation, Faculty of Education, Silpakorn University, E-mail ubonwan@su.ac.th

บทนำ

การศึกษาได้ก้าวหน้าและพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง รูปแบบการเรียนรู้จึงต้องปรับปรุงเพื่อให้เข้ากับยุคสมัยโดยนักเรียนจะมีการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น สร้างสรรค์ และท้าทาย การมองเห็นปัญหาเป็นโจทย์ให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง โลกในศตวรรษที่ 21 เป็นโลกที่มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะเทคโนโลยีการสื่อสารซึ่งมีส่วนช่วยให้เกิดการเปลี่ยนถ่ายทอดข้อมูลใหม่ ๆ หมุนเวียนอยู่ตลอดเวลาอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเตรียมผู้เรียนให้พร้อมกับโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์

การสอนให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์แก่ผู้เรียนเป็นเรื่องสำคัญ ครูผู้สอนต้องตระหนักและร่วมมือกันคิดหาแนวทางพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อสร้างให้นักเรียนคิดเป็น จากการศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า มีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับลักษณะของนักเรียนในปัจจุบันที่จะช่วยเตรียมความพร้อมนักเรียนสู่โลกศตวรรษที่ 21 ได้แก่ การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ซึ่งเป็นแนวการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการคิด เป็นคุณลักษณะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ดังที่ Felder and Brent (2009: 2) ระบุว่า เป็นกระบวนการที่นักเรียนถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ McKinney (2010: 3) กล่าวถึงการเรียนรู้เชิงรุกว่าเป็นรูปแบบการสอนที่นักเรียนลงมือปฏิบัติมากกว่าฟังบรรยาย จนเกิดการค้นพบในสิ่งที่ทำรวมทั้งประมวลผลและประยุกต์ใช้ข้อมูล การเรียนรู้เชิงรุกถือเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดปรัชญาการสร้างสรรคทางปัญญา (Constructivism) ที่มุ่งเน้นกระบวนการในการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้มากกว่าตัวเนื้อหาวิชาที่นักเรียนจะต้องศึกษา เพราะกระบวนการเรียนรู้สามารถนำพาให้นักเรียนเชื่อมโยงความรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริงโดยมีครูผู้สอนเป็นอำนวยความสะดวกให้นักเรียน จนนักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ สามารถวิเคราะห์เป็น จนนำไปสู่การคิดขั้นสูงอย่างเป็นลำดับ สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562: 4) ได้กล่าวไว้ว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) สร้างแรงบันดาลใจ ให้คำปรึกษา ดูแล แนะนำ ทำหน้าที่เป็นโค้ชและพี่เลี้ยง (Coach & Mentor) แสวงหาเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย (Meaningful learning) ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ มีความเข้าใจในตนเองใช้สติปัญญา คิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมที่บ่งบอกถึงการมีสมรรถนะสำคัญในศตวรรษที่ 21 มีทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต และทักษะวิชาชีพ บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ตามระดับช่วงวัย เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกมีลักษณะที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนจะได้ร่วมคิดวิเคราะห์ อภิปราย ฝึกทักษะการฟังดู และพูดนำเสนอ โดยกิจกรรมดังกล่าวจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียนร่วมกับผู้สอน รวมทั้งผู้เรียนจะได้ลงมือเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ทำให้เกิดองค์ความรู้ที่คงทน

ผู้วิจัยเห็นว่าการใช้วรรณคดีเป็นสื่อในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์เป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากวรรณคดีเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างเสริมสติปัญญาและความรู้ให้แก่ผู้อ่านได้อย่างหลากหลายทั้งด้านภาษา ประวัติศาสตร์ สังคม วิถีชีวิต ธรรมเนียม และวัฒนธรรม ดังที่รีนฤทัย สัจจพันธุ์ (2549: 63) ที่แสดงความเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของการอ่านวรรณคดีว่าวรรณคดียังช่วยสะท้อนภาพสังคม วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยม ความเป็นอยู่ของบรรพบุรุษ ขนบธรรมเนียมประเพณี และความเชื่อต่าง ๆ กวีจะสอดแทรกอยู่ในวรรณคดีทั้งสิ้น จากผลการตอบแบบสอบถามพบว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนโกวิทอรรถไชยใหม่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 พบว่าในภาพรวมนักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนวรรณคดีอยู่ในระดับเห็นด้วยมากและพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงตามลำดับสูงสุดลงมา ดังนี้ 1. ครูมีวิธีการสอนที่น่าสนใจที่ให้นักเรียนอยากเรียนวรรณคดี 2. นักเรียนชื่นชอบสื่อการสอนที่ครูใช้สอนวรรณคดี 3. นักเรียนได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์จากการเรียนวรรณคดี 4. นักเรียนชอบเรียนวิชาภาษาไทย (วรรณคดี) 5. นักเรียนเห็นว่าการเรียนวรรณคดียังคงเหมาะสมกับสังคมปัจจุบันและ 6. นักเรียนคิดว่า

วรรณคดีสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง แม้ว่าความคิดเห็นของนักเรียนในภาพรวมจะอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก แต่ในสวนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมพบว่านักเรียนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนวรรณคดีสรุปได้เป็นประเด็น ดังนี้ 1) ด้านครู นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อครู จึงทำให้สนใจในการเรียนวรรณคดีและรู้สึกว่าการเรียนวรรณคดีเป็นเรื่องสนุก ด้านเนื้อหา นักเรียนมีความเห็นว่าวรรณคดีเป็นเรื่องที่สำคัญ จำเป็นต้องเรียน แต่เป็นเรื่องที่เข้าใจยาก และ 2) ด้านวิธีสอน นักเรียนมีความเห็นว่าครูควรอธิบายมากขึ้น ควรมีกิจกรรมที่สนุก และมีสื่อการสอนที่น่าสนใจ จากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่านักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อครู และเห็นความสำคัญในการเรียนวรรณคดี การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยเน้นกิจกรรม การเล่นเกม การใช้สื่อที่ทันสมัยมาประยุกต์ให้เข้ากับวรรณคดี และอธิบายให้นักเรียนได้เข้าใจในบริบททางประวัติศาสตร์และเชื่อมโยงกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ให้นักเรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์และเปรียบเทียบกับบริบทในปัจจุบันเพื่อให้นักเรียนเห็นภาพชัดเจนขึ้น

การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นรูปแบบการเรียนรู้อยู่เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิด และได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ส่งผลให้เกิดคำตอบที่หลากหลายและแนวคิดที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งสอดคล้องกับพรบ.การศึกษาแห่งชาติ มาตรา 24 ข้อ 2 ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา และข้อ 3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง และจากผลการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report: SAR) ของโรงเรียนโกวิทอรัญเชิงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2564 ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความสามารถด้านการคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีประเด็นพิจารณาดังนี้ 1) ผู้เรียนมีทักษะในการคิดจำแนกแยกแยะ 2) ผู้เรียนมีทักษะการใคร่ครวญไตร่ตรอง พิจารณาอย่างรอบคอบ โดยใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจ 3) ผู้เรียนมีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล ผลปรากฏว่าในประเด็นนี้ผู้เรียนมีความสามารถด้านการคิดในระดับดีขึ้นไป ร้อยละ 87.88 ถึงแม้ว่าภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก แต่ยังคงมีนักเรียนร้อยละ 12.12 ที่ยังมีความสามารถด้านการคิดไม่ถึงระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ครูผู้สอนภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจแก่นแท้ของวรรณคดีไทยเนื่องจากไม่เข้าใจในบริบทของวรรณคดีซึ่งเป็นเรื่องเก่าและประสบการณ์เรียนวรรณคดีที่ผ่านมาพบว่าครูบางท่านไม่ได้สอนวรรณคดีผ่านกระบวนการคิดเพื่อวิเคราะห์บริบทในวรรณคดี แต่ไปเน้นในประเด็นความงามและสุนทรียะทางภาษามากกว่า เช่น ท่องจำอาขยาน อ่านทำนองเสนาะ ซึ่งส่งผลให้นักเรียนไม่ได้ฝึกทักษะการคิดเท่าที่ควร

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมาใช้ในการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนโกวิทอรัญเชิงใหม่ เนื่องจากการใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิด และได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ส่งผลให้เกิดคำตอบที่หลากหลายและแนวคิดที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีและเพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูในการจัดการเรียนรู้อรรถคดีให้บรรลุเป้าหมายตามที่หลักสูตรกำหนด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

สมมติฐานการวิจัย

ทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หลังการใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ดำเนินการวิจัยในลักษณะของการวิจัยและพัฒนาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน โดยวิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโกวิทอรรถางเชียงใหม่ ตำบลศรีภูมิ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 มีนักเรียนทั้งสิ้น 96 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนโกวิทอรรถางเชียงใหม่ ตำบลศรีภูมิ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 39 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่มด้วยวิธีการจับสลาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย คู่มือการใช้รูปแบบฯ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีและวรรณกรรมเกี่ยวกับเหตุการณ์ประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผล ได้แก่ แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ และแบบสอบถามความคิดเห็น ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

2.1 การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีกระบวนการสร้างและพัฒนาดังนี้

2.1.1 จัดทำร่างรูปแบบฯ ประกอบไปด้วยรูปแบบฯ คู่มือการใช้รูปแบบฯ และแผนแผนการจัดการเรียนรู้จากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องรวมถึงการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.1.2 นำร่างรูปแบบฯ ที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิจัย เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมเชิงทฤษฎี แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข โดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยให้ความเห็นว่าองค์ประกอบของร่างรูปแบบควรมีการปรับคำศัพท์ให้สอดคล้องกับขั้นตอน เพื่อให้รูปแบบมีความชัดเจนยิ่งขึ้น และในส่วนของหลักการควรเขียนให้ครอบคลุมใจความสำคัญของการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงแก้ไข

2.1.3 นำร่างรูปแบบฯ ไปตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 2 คน ด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 2 คน และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของแบบของรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบฯ รวมทั้งแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) มีเกณฑ์การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558)

ระดับคะแนน 5	หมายถึง	มีความสอดคล้องมากที่สุด
ระดับคะแนน 4	หมายถึง	มีความสอดคล้องมาก
ระดับคะแนน 3	หมายถึง	มีความสอดคล้องปานกลาง
ระดับคะแนน 2	หมายถึง	มีความสอดคล้องน้อย
ระดับคะแนน 1	หมายถึง	มีความสอดคล้องน้อยที่สุด

ในการหาคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของรูปแบบฯ และคู่มือการใช้รูปแบบฯ รวมทั้งแผนการจัดการเรียนรู้ จะพิจารณาจากเกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 196)

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00	หมายถึง	มีความสอดคล้องมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49	หมายถึง	มีความสอดคล้องมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49	หมายถึง	มีความสอดคล้องปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49	หมายถึง	มีความสอดคล้องน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49	หมายถึง	มีความสอดคล้องน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการพิจารณาค่าความสอดคล้องต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่า 1.00 แสดงว่าใช้ได้คือ มีความสอดคล้อง หากมีค่าไม่เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าวก็ให้ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 179) ซึ่งผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของรูปแบบฯ และคู่มือการใช้รูปแบบฯ รวมทั้งแผนการจัดการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญพบว่า ค่าความสอดคล้องของร่างรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X}$) = 4.93, S.D. = 0.10 โดยผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่าองค์ประกอบของร่างรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีหลักการ วัตถุประสงค์ กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล เหมาะสมครบถ้วน สำหรับค่าความสอดคล้องของคู่มือการใช้รูปแบบฯ มีความสอดคล้องระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4.93 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.17 โดยผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่า 1) ควรแสดงให้เห็นตารางการสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ทำให้เห็นที่มาของขั้นตอน “MECPA MODEL” และ 2) แผนฯ ชี้แนะให้ทำตามรูปแบบ ส่งผลให้ขั้นตอนมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ส่วนค่าสอดคล้องของแผนฯ มีความสอดคล้องระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4.82 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.33 ซึ่งแสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนั้น มีคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) สอดคล้องมากที่สุดสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ โดยผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่า ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจควรเน้นให้แปลกใหม่ตื่นเต้นแล้วนักเรียนเกิดความสนใจว่านี่ ขั้นที่ 2 ค้นให้เห็นสถานการณ์ ควรให้เห็นชัดเจนเรื่องของการค้นหาข้อมูลและค้นหาคำตอบ ขั้นที่ 3 รวบรวมอภิปรายไม่ควรทำซ้ำกับข้อที่สอนคือค้นหาคำตอบให้แตกต่าง และควรเพิ่มเติมการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ทั้ง 3 ข้อ

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แก่ แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ และแบบสอบถามความคิดเห็น ดังนี้

2.2.1 แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดี เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน รวมทั้งสิ้น 20 คะแนน ใช้ในการทดสอบก่อนการ

จัดการเรียนรู้ (Pretest) และหลังการจัดการเรียนรู้ (Posttest) โดยแบบทดสอบจะเป็นชุดเดียวกัน แต่สลับข้อและสลับตัวเลือก แบบทดสอบแบบปรนัย มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนโกวิทอรัญเชียงใหม่

2) ศึกษารูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากหนังสือ ตำราและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3) จัดทำตารางวิเคราะห์แบบทดสอบ ตามแนวคิดของ Bloom ตามระดับพฤติกรรมการวัด ได้แก่ ระดับความรู้ความจำ (Remembering) ระดับความเข้าใจ (Understanding) ระดับการประยุกต์ใช้ (Applying) ระดับการวิเคราะห์ (Analyzing) ระดับการประเมินผล (Evaluating) และระดับการสร้างสรรค์ (Creating) (Armstrong, 2010)

4) สร้างแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดี เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

5) เสนอแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของภาษาและเนื้อหา

6) นำแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน คือผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน ด้านการสอนภาษาไทยจำนวน 2 คน และด้านวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมโดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดี โดยใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) มีเกณฑ์การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 179)

ระดับคะแนน 5	หมายถึง	มีความสอดคล้องมากที่สุด
ระดับคะแนน 4	หมายถึง	มีความสอดคล้องมาก
ระดับคะแนน 3	หมายถึง	มีความสอดคล้องปานกลาง
ระดับคะแนน 2	หมายถึง	มีความสอดคล้องน้อย
ระดับคะแนน 1	หมายถึง	มีความสอดคล้องน้อยที่สุด

ในการหาคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดี จะพิจารณาจากเกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 196)

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00	หมายถึง	มีความสอดคล้องมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49	หมายถึง	มีความสอดคล้องมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49	หมายถึง	มีความสอดคล้องปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49	หมายถึง	มีความสอดคล้องน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49	หมายถึง	มีความสอดคล้องน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการพิจารณาค่าความสอดคล้องต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่า 1.00 แสดงว่าใช้ได้คือ มีความสอดคล้อง หากมีค่าไม่เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าวก็ให้ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 179) ซึ่งผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีจากผู้เชี่ยวชาญพบว่า ค่าความสอดคล้องของผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของคู่มือแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีอยู่ในระดับมีความสอดคล้องมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4.81 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.33 โดยผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่า 1. ข้อคำถามมีหลายระดับไม่ได้วัดเฉพาะความรู้ความจำ 2. ตรวจสอบระดับพฤติกรรมของข้อสอบบางข้อน่าจะอยู่ในระดับความรู้ความจำ 3. ข้อสอบข้อ 10 ข้อ 24 ไม่ระบุเฉลย 4. ข้อความสำหรับตอบคำถามข้อ 25 ขาดคำที่ขีดเส้นใต้ 5. ข้อสอบส่วนใหญ่เป็นการเน้นการวิเคราะห์ดังนั้นการพิจารณาตัวเลือกที่เหมาะสมและเป็นตัวเลือกที่มีความเป็นปรนัยที่ดีตัวเลือก 6. แต่ละข้อควรกำหนดประโยคที่มีความสั้นยาวเท่า ๆ กัน

7) นำแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดี จำนวน 30 ข้อที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำ ดังนี้ (1) มีข้อคำถามหลายระดับดี ไม่ได้วัดเฉพาะความรู้ความจำ (2) ตรวจสอบระดับพฤติกรรม บางข้อน่าจะอยู่ในระดับความรู้ความจำ (3) ข้อสอบข้อ 10, 24 ไม่ได้ระบุเฉลย (4) ข้อคำถามข้อ 25 ขาดคำที่ขีดเส้นใต้ (5) ข้อสอบส่วนใหญ่เน้นการคิดวิเคราะห์ ดังนั้นควรพิจารณาตัวเลือกที่เหมาะสมและเป็นตัวเลือกที่มีความเป็นปรนัยดี ๆ (6) ตัวเลือกแต่ละข้อควรกำหนดประโยคที่มีความสั้น-ยาวเท่า ๆ กัน

8) แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนโกวิทอรรถเชิงชใหม่ จำนวน 41 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง และเคยเรียนวรรณคดี เรื่อง โคลนติดล้อ ตอนความนิยมเป็นเสมือน

9) นำผลการทดสอบของแบบทดสอบปรนัยวิเคราะห์คุณภาพรายข้อ โดยการหาค่าความยากง่าย (p) และหาค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ โดยใช้เกณฑ์ความยากง่ายระหว่าง 0.20 – 0.80 และเกณฑ์อำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 180-188) แล้วเลือกแบบทดสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.63 - 0.79 และแบบทดสอบที่มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.21 - 0.37 ทั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกแบบทดสอบให้คงเหลือทั้งสิ้น 20 ข้อ

10) นำแบบทดสอบไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรของคูเดอร์และริชาร์ดสัน KR-20 (Kuder and Richardson) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78 (แสงดาว นพพิทักษ์, 2557)

11) นำแบบทดสอบปรนัยที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างก่อนการจัดการเรียนรู้ (Pretest) และหลังการจัดการเรียนรู้ (Posttest)

2.2.2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้อง

2) นำข้อมูลสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษามวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในด้านหลักการและแนวคิดมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น

3) สร้างแบบสอบถามความคิดเห็น ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ และ 3) ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยการวัดระดับ 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 179) ดังนี้

ระดับคะแนน 5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
ระดับคะแนน 4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
ระดับคะแนน 3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
ระดับคะแนน 2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
ระดับคะแนน 1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่วัดได้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 196) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

4) นำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาจริยตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และการใช้ภาษาจากนั้นปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามความคิดเห็นตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาจริย

5) นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาจริยแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน จำนวน 5 คน คือผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน ด้านการสอนภาษาไทยจำนวน 2 คน และด้านวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็น โดยใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) มีเกณฑ์การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 179)

ระดับคะแนน 5	หมายถึง	มีความสอดคล้องมากที่สุด
ระดับคะแนน 4	หมายถึง	มีความสอดคล้องมาก
ระดับคะแนน 3	หมายถึง	มีความสอดคล้องปานกลาง
ระดับคะแนน 2	หมายถึง	มีความสอดคล้องน้อย
ระดับคะแนน 1	หมายถึง	มีความสอดคล้องน้อยที่สุด

ในการหาคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดี จะพิจารณาจากเกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 196)

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00	หมายถึง	มีความสอดคล้องมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49	หมายถึง	มีความสอดคล้องมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49	หมายถึง	มีความสอดคล้องปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49	หมายถึง	มีความสอดคล้องน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49	หมายถึง	มีความสอดคล้องน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการพิจารณาค่าความสอดคล้องต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่า 1.00 แสดงว่าใช้ได้คือ มีความสอดคล้อง หากมีค่าไม่เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าวก็ให้ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 179) ซึ่งผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญพบว่า ค่าความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4.84 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.30 โดยผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่าแบบสอบถามความคิดเห็นมีความเหมาะสมในการนำไปใช้

6) นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่ผ่านการพิจารณาตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปเป็นเครื่องมือในการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยสร้างและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จากนั้นดำเนินการวิจัยโดยใช้รูปแบบฯ กับกลุ่มตัวอย่าง

3.2 หลังการใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดี และทำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการใช้รูปแบบฯ

3.3 วิเคราะห์ผลการทำแบบทดสอบ และระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการใช้รูปแบบฯ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์และนำเสนอผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้แก่ การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัย

การวิจัยนำเสนอผลการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาแบบฯ พบว่า 1) รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมี 4 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล สำหรับกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ใช้คือขั้นตอนตามรูปแบบ MECPA Model ประกอบไปด้วย ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ (M: Motivate) ขั้นที่ 2 ค้นให้เห็นสถานการณ์ (E: Explore) ขั้นที่ 3 ร่วมมืออภิปราย (C: Collaborate) ขั้นที่ 4 นำเสนอความรู้ (P: Present) ขั้นที่ 5 ประยุกต์ใช้ (A: Apply) มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ได้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ผลการหาประสิทธิภาพของการใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 1 - ตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 1 ตารางแสดงผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังใช้รูปแบบ

ผลการเปรียบเทียบ	จำนวน	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่า t	ค่า p
ทักษะการคิดวิเคราะห์	นักเรียน		($\bar{X}$)	(S.D.)		
ก่อนใช้รูปแบบฯ	39	20	6.38	1.29		
หลังใช้รูปแบบฯ	39	20	13.17	2.45	-16.27	.000

จากตารางที่ 1 พบว่าคะแนนเฉลี่ยคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีของกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลองอยู่ในระดับควรปรับปรุง มี $\bar{X} = 6.38$, S.D. = 1.29 และคะแนนเฉลี่ยความคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีของกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลองอยู่ในระดับ $\bar{X} = 13.17$, S.D. = 2.45 แสดงว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนกลุ่มของกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยในข้อที่ 1

ตารางที่ 2 ตารางแสดงผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อ	รายการการประเมิน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	ระดับความ คิดเห็น	ลำดับ ที่
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
1	การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหา วรรณคดีเรื่องโคลงตลก ตอนความนิยมเป็นเสมือน	4.82	0.60	เห็นด้วยมากที่สุด	2
2	ขั้นตอนการจัดกิจกรรมเป็นลำดับ ไม่สับสน	4.80	0.61	เห็นด้วยมากที่สุด	3
3	การจัดกิจกรรมส่งเสริมกระบวนการทำงานกลุ่ม	4.74	0.63	เห็นด้วยมากที่สุด	4
4	นักเรียนได้รู้จักแหล่งศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมที่ หลากหลาย	4.74	0.63	เห็นด้วยมากที่สุด	4
5	การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนตั้งคำถามและ ค้นหาคำตอบในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้	4.77	0.63	เห็นด้วยมากที่สุด	6
6	การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์และ แสดงความคิดเห็นในทุกขั้นตอนของการเรียนรู้อย่าง สร้างสรรค์	4.84	0.59	เห็นด้วยมากที่สุด	1
ค่าเฉลี่ยด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้		4.79	0.62	เห็นด้วยมากที่สุด	(3)
ด้านบรรยากาศการเรียนรู้					
7	ครูมีความเป็นกันเองกับนักเรียน	4.92	0.48	เห็นด้วยมากที่สุด	1
8	นักเรียนสนุกในการปฏิบัติกิจกรรม	4.92	0.48	เห็นด้วยมากที่สุด	1
9	ครูอธิบายกิจกรรมเป็นลำดับขั้นตอน	4.92	0.48	เห็นด้วยมากที่สุด	1
10	ครูคอยแนะนำและช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างทั่วถึง	4.85	0.54	เห็นด้วยมากที่สุด	2
11	การจัดการเรียนรู้ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีในการ ทำงานกลุ่ม	4.85	0.54	เห็นด้วยมากที่สุด	2
ค่าเฉลี่ยด้านบรรยากาศการเรียนรู้		4.89	0.50	เห็นด้วยมากที่สุด	(1)
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้					
12	นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเรียน วรรณคดีมากขึ้น	4.85	0.54	เห็นด้วยมากที่สุด	1
13	นักเรียนได้ฝึกกระบวนการทำงานกลุ่มอย่างมี ประสิทธิภาพ	4.82	0.56	เห็นด้วยมากที่สุด	2
14	นักเรียนได้ฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์	4.77	0.58	เห็นด้วยมากที่สุด	3
15	นักเรียนสามารถนำทักษะการคิดวิเคราะห์อย่าง สร้างสรรค์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	4.85	0.54	เห็นด้วยมากที่สุด	1

ชื่อ	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	ระดับความ คิดเห็น	ลำดับ ที่
	ค่าเฉลี่ยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้	4.83	0.56	เห็นด้วยมากที่สุด	(2)
	ค่าระดับความคิดเห็นของนักเรียนโดยรวม	4.83	0.56	เห็นด้วยมากที่สุด	

จากตารางที่ 2 พบว่าความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด $\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.56 และพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด โดยเรียงตามลำดับสูงสุดลงมา ดังนี้ 1. ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ $\bar{X} = 4.89$, S.D. = 0.50 เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมา 3 ลำดับแรกดังนี้ 1) ครูมีความเป็นกันเองกับนักเรียน $\bar{X} = 4.92$, S.D. = 0.48 อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด 2) นักเรียนสนุกในการปฏิบัติกิจกรรม $\bar{X} = 4.92$, S.D. = 0.48 อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด 3) ครูอธิบายกิจกรรมเป็นลำดับขั้นตอน $\bar{X} = 4.92$, S.D. = 0.48 อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด 2. ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ $\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.56 เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมา 3 ลำดับแรกดังนี้ 1) นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเรียนวรรณคดีมากขึ้น $\bar{X} = 4.85$, S.D. = 0.54 อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด 2) นักเรียนสามารถนำทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างสร้างสรรค์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน $\bar{X} = 4.85$, S.D. = 0.54 อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด 3) นักเรียนได้ฝึกกระบวนการทำงานกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ $\bar{X} = 4.82$, S.D. = 0.56 อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด 3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ $\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.62) เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมา 3 ลำดับแรกดังนี้ 1) การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นในทุกขั้นตอนของการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ $\bar{X} = 4.84$, S.D. = 0.59 อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด 2) การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาวรรณคดีเรื่องโคลนตมดีดล้อ ตอนความนิยมเป็นเสมือน $\bar{X} = 4.82$, S.D. = 0.60 อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด 3) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมเป็นลำดับ ไม่สับสน $\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.61 อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

สรุปผลและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

1. รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ได้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ (M: Motivate) ขั้นที่ 2 ค้นให้เห็นสถานการณ์ (E: Explore) ขั้นที่ 3 ร่วมมืออภิปราย (C: Collaborate) ขั้นที่ 4 นำเสนอความรู้ (P: Present) ขั้นที่ 5 ประยุกต์ใช้ (A: Apply)

2. ประสิทธิภาพของรูปแบบพบว่า 2.1) หลังใช้รูปแบบนักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 2.2) นักเรียนมีความคิดเห็นต่อรูปแบบอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ 2 ประเด็นดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบฯ โดยมีขั้นตอน 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ (M: Motivate) ขั้นที่ 2 ค้นให้เห็นสถานการณ์ (E: Explore) ขั้นที่ 3 ร่วมมืออภิปราย (C: Collaborate) ขั้นที่ 4 นำเสนอความรู้ (P: Present)

ขั้นที่ 5 ประยุกต์ใช้ (A: Apply) นั้นได้พัฒนาและดำเนินการตามขั้นตอนของวิธีการเชิงระบบ มีการประยุกต์ใช้ตัวบวรรถณคดีไทยให้ผู้เรียน ได้ฝึกคิด ฝึกแก้ปัญหา ซึ่งประเด็นปัญหาจากตัวบวรรถณคดีไทยสอดคล้องกับปัญหาที่ปรากฏจริงในสังคมไทยซึ่งเป็นสถานการณ์ในชีวิตประจำวันที่ตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ของนักเรียน ตลอดจนมีการใช้กิจกรรม สื่อ-อุปกรณ์ การสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ร่วมกันคิดแก้ปัญหา พิจารณาสาเหตุของปัญหา และหาวิธีการแก้ไขที่ถูกต้องและหลากหลายสอดคล้องกับ สง่า วงศ์ไชย (2560: 269) ได้เสนอแนะว่า ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละขั้นตอน ผู้สอนจะต้องหากวิธีต่าง ๆ เช่น ใช้คำถามหรือจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดความสนใจและอยากลงมือปฏิบัติในแต่ละกิจกรรม และเปิดโอกาสให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้นเรียน การอภิปรายกลุ่มย่อยและการแสดงความคิดเห็นก็จะส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนได้

2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า หลังใช้รูปแบบฯ นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ส่วนความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อการใช้รูปแบบฯ ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยในข้อที่ 2 อาจเนื่องด้วยรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนั้นเกิดจากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังดำเนินการสัมภาษณ์ครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนโกวิทอรัญชัยใหม่ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และจากแบบประเมินความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตลอดจนมีการหาคุณภาพของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นและปรับปรุงแก้ไขจนได้คุณภาพจึงนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง จึงกล่าวได้ว่ามีการดำเนินการพัฒนารูปแบบฯอย่างเป็นระบบและหลากหลายมิติ ซึ่งสอดคล้องกับ ทิศนา แชมมณี (2560) ที่กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ต้องมีการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ อย่างเป็นระบบอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นทั้ง 5 ขั้นตอนนั้นยังมุ่งเน้นกระบวนการคิดการทำงานร่วมกันเพื่อฝึกคิดแก้ปัญหาอันเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสังคมที่พึงปรารถนา ครูเปลี่ยนบทบาทจากผู้นำเสนอความรู้เป็นผู้กระตุ้น และอำนวยความสะดวกในการแสวงหาความรู้ของนักเรียน อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือคิด ลงมือปฏิบัติในทุก ๆ ขั้นตอน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้หรือข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การนำรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ครูต้องมีพื้นฐานความรู้วรรณคดีเรื่องนั้น ๆ อย่างลึกซึ้ง และจะต้องสอนความรู้พื้นฐานของวรรณคดีไทยแต่ละเรื่อง เกี่ยวกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมให้นักเรียนได้ทราบก่อนจึงจะสามารถสอนอย่างละเอียดในเรื่องที่คิดมาให้ให้นักเรียนได้เรียน การมีพื้นฐานความรู้วรรณคดีจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อเรื่องในภาพรวมและจะส่งผลให้สามารถเชื่อมโยงมายังในตอนทีเลือกมาให้เรียนจนเกิดความรู้ความเข้าใจที่ต่อเนื่องกัน

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนานี้ครูผู้สอนสามารถปรับเปลี่ยนเนื้อหาหรือเรื่องวรรณคดีให้เหมาะสมกับระดับชั้นและความสนใจของผู้เรียนได้

3. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนานี้ครูผู้สอนสามารถนำไปจัดการเรียนการสอนได้ทั้งการสอนในห้องเรียนและการสอนออนไลน์ โดยต้องปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบท เช่น การสอนออนไลน์โดยนำเครื่องมือต่าง ๆ มาใช้รับในกิจกรรมการเรียนรู้

4. ครูผู้สอนที่นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ควรปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้มอบความรู้เป็นผู้อำนวยความสะดวก ผู้กระตุ้นความคิด และผู้ส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนในทุก ๆ ขั้นตอนของกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยการเตรียมประเด็นในการกระตุ้นความสนใจนักเรียน เปิดโอกาสให้เด็กค้นหาความรู้จากแหล่งที่ตนเองสนใจ และครูคอยช่วยให้คำแนะนำวิธีการ ค้นคว้าหาความรู้ หรือสื่อในการศึกษาค้นคว้า กระตุ้นให้นักเรียนพัฒนาการทำงานของตนเอง กระตุ้นให้นักเรียนเกิดคำถามแห่ง การเรียนรู้ และค้นหาคำตอบของคำถาม และจะต้องไม่ปิดกั้นความคิดของนักเรียน

5. การจัดการเรียนรู้วรรณคดีเพื่อให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์นั้น ครูผู้สอนจะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้บรรยายหน้า ชั้นเรียนให้กลายเป็นนักเล่าเรื่อง/นักเล่านิทาน โดยใช้ศิลปะในการพูดและการนำเสนอถ่ายทอดวรรณคดีให้นักเรียนได้เรียนรู้ ร่วมกันอย่างละเอียดที่สุด การจัดการเรียนการสอนนั้นจะต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนอ่านออกเสียง แลกเปลี่ยนความคิด สร้างสรรค์ผลงานร่วมกัน ตลอดจนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เผยแพร่ความรู้สึกนึกคิดของตนสู่สังคม

6. การเลือกตัวบทวรรณคดีและวรรณกรรมมาให้นักเรียนศึกษานั้นจะต้องอยู่บนพื้นฐานของความสนใจของนักเรียน สอดคล้องกับยุคสมัย สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ตลอดจนเป็นวรรณคดีที่ได้รับการยอมรับว่ามีคุณค่าทางด้าน สังคมและมีความงามทางภาษาอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีระหว่างการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ตัวบทวรรณคดีที่ ครูเลือกกับตัวบทวรรณคดีที่นักเรียนเป็นผู้เลือก
2. ควรมีการวิจัยที่ศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบ (MECPA Model) ที่มีต่อตัวแปรอื่น ๆ ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เช่น ความสามารถในการคิดไตร่ตรอง ความสามารถในการคิดเชิงระบบ ทักษะชีวิต เป็นต้น
3. ควรมีการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาไทยของนักเรียนที่อาจมีผลต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ ในวรรณคดี
4. ควรมีการวิจัยที่เปลี่ยนวิธีการประเมินผลทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีจากข้อสอบเป็นการสร้างความรู้ด้วย ตนเอง (Constructionism)

เอกสารอ้างอิง

- ทิตินา แชมมณี. (2560). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2558). *วิธีวิจัยทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). นครปฐม: ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รีนฤทัย สัจจพันธุ์. (2549). *สุนทรียภาพแห่งชีวิต*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ ณ เพชร.
- สง่า วงศ์ไชย. (2560). *การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยบูรณาการแนวการสอนที่เน้นภาษา วรรณกรรม และ ประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและเขียนสรุปความของ นักศึกษา ระดับปริญญา บัณฑิต*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต) นครปฐม. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- แสงดาว นพพิทักษ์. (2557). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการใช้กับไม่ใช้โปรแกรมควบคุมเครื่อง คอมพิวเตอร์รายวิชาระบบฐานข้อมูล*. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ.2562*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

Armstrong, P. (2010). *Bloom's Taxonomy*. Vanderbilt University Center for Teaching. Retrieved January 30, 2022 from <https://cft.vanderbilt.edu/guides-sub-pages/blooms-taxonomy>.

Felder, R. M. and Brent, R. (2009). *Active Learning: An Introduction*. สืบค้น 2 กันยายน 2565, จาก <http://www4.ncsu.edu/unity/lockers/users/f/felder/public/Papers/>

McKinney, Kathleen. (2010). *Active Learning*. สืบค้น 2 กันยายน 2565, จาก <http://www.cat.ilstu.edu/additional/active.php>